

Sygn. akt IV CZ 21/09

POSTANOWIENIE

Dnia 18 marca 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Stanisław Dąbrowski (przewodniczący)

SSN Irena Gromska-Szuster

SSA Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa F.J.

przeciwko E.T.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 18 marca 2009 r.,

zażalenia pozwanej

na postanowienie Sądu Okręgowego w E.

z dnia 10 grudnia 2008 r., sygn. akt [...],

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w E. odrzucił skargę kasacyjną pozwanej E.T. od wyroku tego Sądu z dnia 7 lipca 2008 r. z uwagi na to, że złożona została po upływie przepisane terminu, a wniosek o przywrócenie terminu do dopełnienia tej czynności nie został uwzględniony.

Orzeczenie to oparte zostało na następujących ustaleniach i wnioskach :

Pozwana otrzymała wyrok Sądu Okręgowego w dniu 4 sierpnia 2008 r. i następnego dnia przekazała go drogą faksową Spółce Partnerskiej adw. W.S. i adw. P.T., gdzie na otrzymanej kserokopii uczyniona została adnotacja „wpływ 5-08”, którą łączyć należy z datą wpływu do kancelarii, a nie doręczenia wyroku.

Następnie wyrok ten przesłany został adw. A.B., prowadzącemu kancelarię adwokacką w O., który uznał, że ta adnotacja odnosi się do daty doręczenia pozwanej odpisu wyroku z uzasadnieniem.

Z uwagi na to, że w skardze kasacyjnej zawarty został wniosek o zwolnienie od opłaty od tej skargi, zachodziła konieczność dołączenia do niej oświadczenia obejmującego szczegółowe dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania pozwanej, które dostarczyła ona pełnomocnikowi w dniu 6 października 2008 r.

Sąd Okręgowy uznał, że uchybienie terminu spowodowane było brakiem należytej staranności pozwanej i jej pełnomocnika.

Nie podzielił stanowiska, że doszło do tego w wyniku działania osoby trzeciej, która uczyniła wprowadzającą w błąd adnotację, ponieważ obowiązkiem pełnomocnika było ustalenie w oparciu o akta początkowej daty biegu terminu wyznaczonego na wniesienie skargi kasacyjnej.

Nie usprawiedliwiało również spóźnienia oczekiwanie na sporządzenie przez pozwaną wymaganego oświadczenia, bo nie było przeszkód we wcześniejszym przekazaniu wypełnionego druku, czy też wniesienie skargi bez niego, skoro nie byłoby to przyczyną odrzucenia jej z powodu braku opłaty.

Żądanie przywrócenia terminu nie spełniało przesłanek przewidzianych art. 168 § 1 k.p.c.

Pozwana w zażaleniu domagała się zmiany postanowienia i przywrócenia terminu do wniesienia skargi kasacyjnej oraz uchylenia orzeczenia o jej odrzuceniu. Kwestionowanemu postanowieniu zarzuciła popełnienie błędu w ustaleniach faktycznych, przyjętych za jego podstawę, który miał istotny wpływ na treść orzeczenia, przez nietrafne przyjęcie, że uchybienie terminowi było wywołane zwinionymi okolicznościami, podczas gdy przyczyną była omyłka osoby trzeciej, która poczyniła adnotację oraz doręczenie przez pozwaną oświadczenia o jej stanie majątkowym dopiero w dniu 6 października 2008 r.

Nietrafnie przyjął również Sąd, że istniała potrzeba odręcznego nanoszenia daty wpływu wyroku z uzasadnieniem do Spółki Partnerskiej, skoro drukuje ją faks.

W rozmowie telefonicznej pełnomocnika pozwanej z przedstawicielami tej Spółki doszło do potwierdzenia, że doręczenie wyroku z uzasadnieniem miało miejsce w dniu 5 sierpnia 2008 r.

Niesłuszne jest także stwierdzenie, że złożenie skargi z wnioskiem o zwolnienie od opłaty bez oświadczenia majątkowego nie wywoła negatywnych skutków.

Ponadto powołał się na to, że popełnienie omyłki, która była przyczyną spóźnionego podjęcia czynności procesowej, w orzecznictwie Sądu Najwyższego traktowane było jako okoliczność usprawiedliwiająca opóźnienie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie dotyczące postanowienia oddalającego wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej jest niedopuszczalne, ponieważ skierowane jest przeciwko orzeczeniu, które nie kończy postępowania w sprawie, a zatem stosownie do art. 394¹ § 2 k.p.c. nie może być przedmiotem skutecznego zaskarżenia.

Sąd Najwyższy, poddając badaniu niezaskarżalne postanowienie o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, w ramach rozpoznawania zażalenia na postanowienie odrzucające ten środek, nie wydaje

reformatoryjnego orzeczenia w postaci zmiany pierwszego postanowienia i przywrócenia terminu.

Przedmiotem jego rozstrzygnięcia jest bowiem zaskarżone postanowienie, które poprzedza kontrola postanowienia określającego przyczyny uznania skargi za spóźnioną.

W judykaturze Sądu Najwyższego wyrażone zostało stanowisko, że postanowienie o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, albo odrzucenie go, jako niezaskarżalne, może być poddane kontroli Sądu Najwyższego, jedynie na wyraźnie sformułowany wniosek w oparciu o art. 380 w związku z art. 394¹ § 3 i w związku z art. 398²¹ k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2008 r. II CZ 54/08, niepubl., 12 stycznia 2006 r. II CZ 128/05, niepubl., 14 października 2005 r. III CZ 77/05, niepubl., 3 marca 2005 r. II CZ 197/04, niepubl., 23 września 2004 r. III CZ 71/04, niepubl.).

Można było uznać, że żaląca wymóg ten spełniła, chociaż podstawa wniosku nie została w zażaleniu poprawnie powołana (art. 380 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c.).

Nie zasługiwał na podzielenie podniesiony przez pozwaną zarzut, błędnie odnoszący się do ustaleń Sądu, a w istocie kwestionujący uznanie, że opóźnienie w złożeniu skargi kasacyjnej było wywołane zawinionymi przyczynami.

Nie ma znaczenia dla oceny staranności działania w postępowaniu sądowym, kto naniósł i dlaczego, na faksową kopię wyroku z uzasadnieniem opisanego dopisku, jeśli adnotacja taka nie stanowi potwierdzenia dokonanego przez Sąd. Wbrew stanowisku żalącej Sąd Okręgowy nie wypowiadał się o potrzebie jej dokonania.

Trafnie Sąd ten wskazał na powinność należytej dbałości, która nakazywała noszącej się z zamiarem wniesienia skargi kasacyjnej pozyskania pewnej informacji o granicach czasowych, w jakich można tego dokonać. Poprzestanie na odręcznym zapisie, nawet potwierdzonym przez pośrednika w przekazywaniu wyroku z motywami, nie było właściwe i należało ocenić je jako niedbalstwo.

Nie zasługuje również na usprawiedliwienie powoływanie się na utrudnienia związane ze złożeniem przez pozwaną oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania, brak podstaw do przyjęcia, że wywołane były szczególnymi okolicznościami, których nie można było przewidzieć.

Wypowiedź Sądu Okręgowego dotycząca możliwości złożenia skargi kasacyjnej bez opisanego oświadczenia była zbędna, ponieważ decyzja o podejmowaniu czynności procesowych należy do strony, która ponosi także ryzyko związane z negatywną oceną skuteczności ich podjęcia.

Dokonana z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy kontrola prawidłowości oceny wniosku o przywrócenie terminu nie mogła doprowadzić do odmiennego, od wyrażonego przez Sąd zapatrywania, ponieważ wymagana staranność nie została dochowana.

Utrwalony został, wyrażany w wielu postanowieniach Sądu Najwyższego, (por. postanowienia z dnia 16 czerwca 2004 r. III CZ 38/04, niepubl., 10 stycznia 2007 r. I CZ 108/06, niepubl., 26 kwietnia 2007 r. III CZ 22/07, niepubl.) pogląd, że odnoszone do okoliczności konkretnej sprawy wymagania starannego postępowania strony wskazywać powinny na należyta dbałość o swoje interesy. Na takie właściwości nie wskazuje działanie pozwanej.

Trafnie podnosi żaląca, że przyjmowane były, jako niezawinione, pomyłki strony w określeniu numeru rachunku bankowego (vide postanowienia z 19 marca 2003 r. I CZ 18/03, niepubl., 8 lutego 2006 r. II CZ 5/06, niepubl.), pomija jednak, że dotyczy to takich sytuacji, w których należyta staranność została dochowana, bo czynność została wykonana.

W odniesieniu zaś do opisanego postępowania żalącej nie miała miejsca wymagana staranność, nie można też mówić o pomyłce.

Z powyższych względów zażalenie jako pozbawione uzasadnionych podstaw podlegało oddaleniu w oparciu o art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.